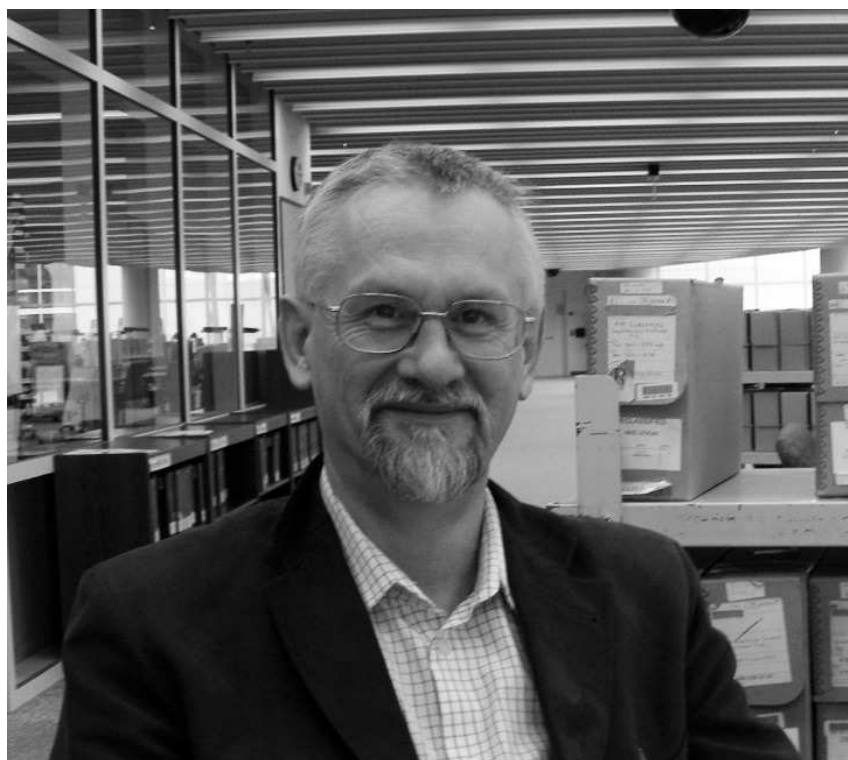

In Memoriam

Frans Kluiters

1951-2009

Frans in de National Archives in Washington najaar 2005

Frans Kluiters leerde ik in april 1993 kennen bij de presentatie van zijn eerste boek: *De Nederlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten*, uitgegeven door de SDU. Dat was ook mijn uitgever en aangezien ik mij interesseerde voor het onderwerp had ik een uitnodiging gekregen.

Een paar jaar later, in 1995, publiceerde Frans een supplement bij dat boek. Beide werken stralen zijn handelsmerk uit: nauwkeurigheid. Frans kwam niet zoals de meeste *intelligence* onderzoekers uit de academische wereld maar dat zei niets over zijn capaciteiten. Toch had hij wel eens het gevoel daarom minder serieus te worden genomen en misschien was dat in sporadische gevallen wel zo. Frans had het vaste voornemen om alsnog een academische status te verwerven, maar zijn ziekte heeft de uitvoering van dat plan verhinderd.

Van oorsprong was Frans zakenman. Zijn vrije tijd besteedde hij graag aan zijn grote hobby: lezen over inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

Die wereld fascineerde Frans in hoge mate, zeker in samenhang met de Tweede Wereldoorlog. Hij verslond de drie delen van de Parlementaire Enquête Commissie (PEC) over de Nederlandse geheime diensten te Londen. Zijn echtgenote Antoinette hield hij graag op de hoogte van zijn speurtochten in de PEC, gefascineerd als hij was door al die over elkaar heen buitende Nederlandse diensten in het Londen van 1940-1945. Antoinette gaf hem het legendarische advies die allemaal eens op een rij te zetten: 'Schat, dan maak je toch gewoon een lijstje.' En dat deed Frans. Noest en nauwgezet want het moest perfect zijn. Bij de presentatie bleek dat lijstje te zijn uitgedijd tot een kloek boekwerk, dat al gauw –zeer terecht – een standaardwerk werd genoemd en in kennerskringen 'de dikke Kluiters' ging heten.

Vanwege mijn eigen publicaties kreeg ik steeds vaker contact met Frans die een onuitputtelijke vraagbaak bleek te zijn. Maar niet alleen als vraagbaak, ook als mens raakte ik op Frans gesteld.

Wie zijn vertrouwen won had er een vriend voor het leven bij, al heeft niemand kunnen bevroeden hoe kort zijn leven zou worden. Frans aanvankelijke interesse in Nederlandse diensten waaierte uit en ging ook de Duitse *Abwehr*, *stay-behind* netwerken als *Gladio* en niet te vergeten de rol van prins Bernhard in de Londense inlichtingenwereld omvatten.

Wat Frans niet van de *Abwehr* in Nederland wist is de moeite van het vermelden niet waard. Soms vroeg ik me wel eens af waaróm we dat allemaal tot in detail moesten weten. En of we dat eigenlijk wel wilden weten. Daar begreep Frans niets van. Vanzelfsprekend was dat absoluut noodzakelijk. Kennis diende zoveel mogelijk compleet te zijn. Wat dat betrof kende hij geen compromissen. Zijn werk over de *Abwehr* in de Lage Landen, waarvan zijn Vlaamse collega Etienne Verhoeyen het Belgische deel voor zijn rekening neemt, heeft Frans niet meer kunnen voltooien. Gelukkig slaagde hij er nog wel in, hoewel al ziek, om zijn *Dutch agents 1940-1945* te publiceren: een lijst met namen en gegevens van agenten die door Londen tijdens de oorlog naar Nederland werden gestuurd. Prof. MDR Foot noemde het een 'astoundingly good piece of work'. Wie *Dutch agents* op de NISA site aanklikt wordt gewaarschuwd: *large document*.

Helaas heeft Frans zijn *Prins in Londen* waarop hij had willen promoveren evenmin kunnen voltooien, al was de tekst grotendeels gereed. Er is goede hoop dat dit werk postuum bezorgd over enige tijd toch het licht zal zien bij uitgeverij Boom in Amsterdam.

Ik mis Frans. De laatste jaren hadden we met grote regelmaat contact. Hij bleef optimistisch. Alles kon altijd erger. In feite, beweerde Frans, bofte hij toch maar want de misselijkheid als gevolg van zijn chemokuur viel eigenlijk best mee. Ikzelf stelde me wat anders voor bij boffen. Maar een optimist moet je ongestoord zijn gang laten gaan. Ik mis Frans ook als ik bladerend door de 'dikke Kluiters', soms niet het antwoord vind dat ik hoop te krijgen. Tot voor kort was dat geen probleem. Je pakte de telefoon, belde Frans en in vrijwel alle gevallen was je probleem in een mum van tijd opgelost.

Zijn boeken zullen altijd blijven en zijn archief zal te zijner tijd op het Nationaal Archief voor iedereen raadpleegbaar zijn. Het zijn even zo vele herinneringen aan Frans.

Gerard Aalders

Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie